

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра аудиту, обліку та оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	ТЕОРІЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ
Викладач 	ЛИСЕНКО Алла Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування
Контактний тел.	+38(066) 191-62-79
E-mail:	lysenkoam@kntu.kr.ua
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 32 години, практичні заняття – 16 годин, самостійна робота – 72 години. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіка, розміщеного в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Ефективність засвоєння змісту дисципліни підвищиться, якщо здобувач попередньо опанував матеріал таких дисциплін, як вища та прикладна математика, інформаційні системи і технології, економічна теорія, основи підприємництва.

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Теорія економічного аналізу» є забезпечення здобувачів вищої освіти комплексом знань, умінь та навичок, необхідних для застосування в професійній діяльності, вивчення теоретичних основ та методик проведення економічного аналізу.

Завдання вивчення дисципліни:

- формування компетентностей, важливих для особистісного розвитку фахівців та їхньої

конкурентоспроможності на сучасному ринку праці;

- надання здобувачам теоретичних знань та практичних навичок щодо проведення економічного аналізу;

- вивчення методів аналітичних досліджень й огляд сфери їх практичного застосування, оволодіння методикою проведення аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства, системною методологією пошуку й прийняття оптимальних управлінських рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- базові прийоми та способи економічного аналізу;
- теоретичні основи здійснення розрахунку економічних показників, які характеризують діяльність підприємств (установ, організацій);
- загальну методику проведення аналітичного дослідження;

вміти:

- виконувати економічні розрахунки в ході проведення аналізу використання ресурсного потенціалу, доходів, витрат, фінансових результатів господарювання та фінансового стану підприємства;

- обґрунтовано обирати прийоми та способи для проведення економічного аналізу діяльності окремих суб'єктів господарювання;

- узагальнювати результати аналізу та розробляти на основі цього виважені управлінські рішення, розраховувати внутрішні та зовнішні резерви підвищення ефективності господарювання.

набути соціальних навичок (soft-skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал;
- взаємодіяти в економічному середовищі.

2. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

3. Програма навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. НАУКОВІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ, ЙОГО ОРГАНІЗАЦІЯ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ТРАДИЦІЙНІ СПОСОБИ АНАЛІТИЧНОЇ ОБРОБКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ			
Тема 1. Наукові основи економічного аналізу та його роль в управлінні підприємством. Сутність економічного аналізу. Предмет та об'єкти економічного аналізу. Основні завдання та принципи економічного аналізу. Місце та роль економічного аналізу в системі управління підприємством.	2	1	5
Тема 2. Види аналізу, його організація та інформаційне забезпечення. Види аналізу та їх класифікація. Організація економічного аналізу на підприємстві. Джерела інформації для проведення аналізу господарської діяльності.	2	1	5
Тема 3. Метод і методика комплексного аналізу господарської діяльності підприємства. Метод аналізу господарської діяльності, його характерні риси.	2	1	5

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Системний підхід в аналізі господарської діяльності. Методика комплексного аналізу господарської діяльності. Розробка системи взаємопов'язаних аналітичних показників.			
Тема 4. Абсолютні, відносні та середні величини як основа для первинної обробки економічної інформації. Абсолютні та відносні величини в економічному аналізі. Середні величини: їх види та особливості застосування в процесі аналізу. Способи приведення показників у зівставний вигляд.	2	1	5
Тема 5. Застосування прийому порівняння та способи групування інформації в економічному аналізі. Прийом порівняння в економічному аналізі. Способи групування економічної інформації.	2	1	5
Тема 6. Балансовий, графічний способи аналізу та табличне відображення результатів аналізу. Балансовий спосіб аналізу. Використання графічного способу в аналізі господарської діяльності. Способи табличного відображення результатів аналізу.	2	1	5
Тема 7. Методика факторного аналізу. Поняття, типи та задачі факторного аналізу. Класифікація факторів в аналізі господарської діяльності. Систематизація факторів в аналізі господарської діяльності. Основні типи факторних детермінованих моделей.	4	2	6
Змістовий модуль 2. СПОСОБИ ДЕТЕРМІНОВАНОГО ТА СТОХАСТИЧНОГО ФАКТОРНОГО АНАЛІЗУ. БАЗОВІ МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ВАЖЛИВИХ АСПЕКТІВ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ			
Тема 8. Поняття детермінованого факторного аналізу та застосування індексного прийому в економічному аналізі. Поняття детермінованого факторного аналізу та його прийоми (способи). Індексний прийом в економічному аналізі. Методика складання структурної формули детермінованої залежності.	2	1	5
Тема 9. Застосування в економічному аналізі способу ланцюгових підстановок, абсолютних та відносних різниць, пропорційного ділення (дольової участі). Спосіб ланцюгових підстановок. Спосіб абсолютних різниць. Прийом відносних різниць (величин). Спосіб пропорційного ділення (дольової участі).	2	1	5
Тема 10. Способи дослідження стохастичних (кореляційних) взаємозв'язків в аналізі господарської діяльності. Поняття стохастичного зв'язку та завдання кореляційного аналізу. Використання способів парної кореляції для вивчення стохастичних залежностей.	2	1	5
Тема 11. Методика проведення аналізу забезпеченості підприємства виробничими ресурсами та ефективності їх використання Завдання та інформаційне забезпечення аналізу використання трудових та матеріально-технічних ресурсів. Методика проведення аналізу забезпеченості підприємства трудовими ресурсами, продуктивності праці, фонду заробітної плати та використання фонду робочого часу. Методика проведення аналізу динаміки, структури та технічного стану основних засобів, оцінка забезпеченості ними підприємства та ефективності використання. Методика проведення аналізу забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами та ефективності їх використання.	2	1	5
Тема 12. Методика проведення аналізу виробництва продукції, її	2	1	5

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
реалізації та собівартості. Завдання аналізу та джерела інформації для його проведення. Методика проведення аналізу обсягу, асортименту, структури, якості продукції та ритмічності виробництва. Методика проведення аналізу виконання договірних зобов'язань та реалізації продукції. Методика проведення аналізу складу, динаміки, структури витрат на виробництво продукції та резерви зниження собівартості.			
Тема 13. Методика проведення аналізу фінансових результатів діяльності та фінансового стану підприємства. Завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів діяльності та фінансового стану підприємства. Методика проведення аналізу складу та динаміки фінансових результатів. Методика проведення факторного аналізу фінансових результатів. Методика проведення аналізу рентабельності діяльності підприємства. Методика проведення аналізу розподілу та використання чистого прибутку. Резерви нарощування прибутку та рентабельності. Методика проведення аналізу фінансового стану підприємства.	2	1	5
Тема 14. Методика виявлення та підрахунку резервів в аналізі господарської діяльності підприємств. Економічна сутність господарських резервів та їх класифікація. Принципи організації пошуку та підрахунку резервів. Методика підрахунку та обґрунтування величини резервів.	4	2	6
Разом:	32	16	72

4. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Форма підсумкового контролю: залік. Оцінку підсумкового семестрового контролю у формі заліку становить сума балів за результатами рубіжних контролів. Протягом семестру здобувач може отримати максимум 100 балів, в тому числі за перший рубіжний контроль – 50 балів, за другий рубіжний контроль – 50 балів. Кількість балів, одержана здобувачем вищої освіти з навчальної дисципліни за 100-бальною шкалою переводиться в оцінку за шкалою ЄКТС і національною шкалою («Зараховано», «Не зараховано»).

5. Рекомендована література

Основна:

1. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. / Г. Даценко, Н. Коцеруба, І. Крупельницька, О. Кудирко, І. Лобачева. Вінниця: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Вінниц. торг.-екон. ін-т., 2021. 416 с. URL : <https://sel.vtei.edu.ua/repository/g.php?fname=27776.pdf>
2. Кіндрацька Г. І., Загородній А. Г., Кулиняк Ю. І. Аналіз господарської діяльності : підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 320 с. URL : https://chtyvo.org.ua/authors/Kindratska_Halyna/Analiz_hospodarskoi_diialnosti/.
3. Кулик А.В. Теорія економічного аналізу: навч. посіб. – Київ: ДП «Вид. дім «Персонал»». 2018 р. 452 с. URL : https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/neklasifikovane/teoriya_ekonomichnogo_analizu.html.
4. Лисенко А.М., Акімов С.С., Чадай Ю.В. Методологія, методика, метод: сутність понять та особливості їх прояву у сфері податкового планування, аналізу та аудиту. *Наукові праці МАУП. Економічні науки*. Київ: МАУП, 2023. Вип. 3(70). С.129-136. URL

:<http://journals.maup.com.ua/index.php/economics/article/view/2645> .

5. Лисенко А.М. Детермінований факторний аналіз у дослідженні фінансово-господарської діяльності малого підприємства: методичний аспект. *Держава та регіони. Науково-виробничий журнал. Серія: Економіка та підприємництво*, 2020, №3 (114), Ч. 2, с. 116-122. URL : <http://www.econom.stateandregions.zp.ua/archive?id=129> .
6. Лисенко А. М. Маркетинговий аналіз як основа прийняття рішень в управлінні виробничо-збутовою діяльністю суб'єкта господарювання // *Маркетинг у підприємстві, біржовій діяльності та торгівлі в smart-суспільстві: управлінський, інноваційний та методичний виміри* : колективна монографія / За наук. ред. І. В. Перезової. – Львів: Видавець Кошовий Б.-П.О., 2023. 869 с. С. 73-97. URL : <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/13507>.
7. Лисенко А.М. Методологічні основи прогнозування та планування в сфері розробки стратегічних рішень в аудиті, аналізі та оподаткуванні. *Науковий журнал «Економіка і регіон»*. Полтава: ПНТУ, 2023. Т. (2(89)). С. 112-117. URL : <http://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/2942> .
8. Лисенко А.М. Прогнозування, планування та моделювання в системі розробки рішень в аналізі, аудиті та оподаткуванні. *Економіка та суспільство*. Вип. 51/2023. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-54> .
9. Лисенко А.М. Складові елементи методики аналізу фінансової звітності малого підприємства. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. Видавничий дім «Гельветика», Т. 31(70), №4, 2020, ч. 2, с. 119-125. URL : http://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/31_70_4/31_70_4_2/21.pdf; DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-4-45> .
10. Основи економічного аналізу : навч.-метод. посібник / В. М. Микитюк, Т. М. Паламарчук, О. П. Русак та ін.; за ред. В. М. Микитюка. – Житомир: Рута, 2018. 440 с. URL : http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/10003/1/OEA_2018_440.pdf .
11. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз господарської діяльності : підручник / за ред. Л. М. Кіндрацької. Київ : КНЕУ, 2016. 629 с. URL : http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/34089/pid_P_V_An_16.pdf?sequence=1&isAllowed=y .
12. Посилкіна О. В., Козирєва О. В., Деренська Я. М. Аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. Харків: Вид-во НФаУ, 2019. 398 с. URL : <https://dspace.nuph.edu.ua/handle/123456789/19203> .
13. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2020. 434 с. URL : <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/8241> .

Додаткова:

1. Аналітична корпоративна платформа Qlik Sense. URL: <https://www.rbcgrp.com/ua/it-platformy/qlik-sense/>
2. Багатовимірний аналіз соціально-економічних систем : навч. посіб. / В. С. Пономаренко, Л. М. Малярець. Харків : Вид. ХНЕУ, 2009. 384 с.
3. Давидов Г.М., Кузьменко Г.І. Обліково-інформаційне забезпечення оцінки податкового потенціалу суб'єкту господарювання: теорія і практика. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 264 с. URL: <https://www.cceol.com/search/book-detail?id=462292>
4. Довідник з математичної статистики з прикладами обчислень: навч.-практ. посіб. / О. О. Єгоршин, Л. М. Малярець, Б.В. Сінкевич. Харків : ХНЕУ, 2009. Ч. 2. 508 с.
5. Економетричний аналіз діяльності підприємств : навч. посіб. / В.І. Єлейко, Р.Д. Боднар, М.Я. Демчишин. Львів : Львівська комерційна академія, 2011. 368 с.
6. Лисенко А.М., Акімов С.С. Методи прогнозування та податкового планування: вплив їх вибору на формування рішень у сфері оподаткування, аудиту та аналізу.

- Причорноморські економічні студії*. 2023. Вип. 81. С. 208-212. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/13010>; <http://bses.in.ua/uk/81-2023>
7. Лисенко А.М. Аналітична оцінка ресурсно-виробничого складника економічного потенціалу сільськогосподарських підприємств. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2022. № 1 (124). С. 134-144. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2022/1_2022/25.pdf
 8. Лисенко А.М. Економічний потенціал суб'єктів господарювання сфери агробізнесу: особливості формування, систематизація показників, методи оцінки. *Концептуальні підходи та механізми стимулювання розвитку соціально-економічних систем та суб'єктів ринку : монографія* ; за заг. ред. Н.В. Шандової. Херсон: Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2023. С. 90-149. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/12996>
 9. Лисенко А.М. Інструменти податкового регулювання як засіб стимулювання інноваційної активності суб'єктів господарювання. *Стан та умови розвитку економіки в Україні: теорія, методологія, практика* ; під ред. д.е.н., проф. О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2018. С. 81-87. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/12114>
 10. Мамчич Т. Статистичний аналіз даних з пакетом STATISTICA / Т. Мамчич, А. Оленко, М. Осипчук, В. Шпортюк. Дрогобич : Відродження, 2006. 208 с.
 11. Lysenko A. (2021). Management of economic potential of agribusiness entities. *Modern management: theories, concepts, implementation: monograph*. Editors: Marian Duczmal, Tetyana Nestorenko, Opole: The Academy of Management and Administration in Opole. P. 93-104. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/12064>
 12. Lysenko A., Moskalenko V. (2024). Analytical Evaluation of the Effectiveness of Equity Management in Agricultural, Forestry and Fishery Enterprises in Ukraine. *Green, Blue and Digital Economy Journal*. Vol. 5 (2). P. 12-20. URL: <http://baltijapublishing.lv/index.php/gbdej/article/view/2556>

Інформаційні ресурси:

1. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
2. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
5. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
7. Про державне прогнозування і розробку програм економічного і соціального розвитку України : Закон України від 23.03.2000 р. № 1602-III (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text>
8. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 179 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text>
9. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
10. Сталий розвиток для України. URL: <http://sd4ua.org>

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри аудиту, обліку та оподаткування, Протокол № 1 від « 28 » серпня 2025 р.